

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

GESKIEDENIS V2

FEBRUARIE/MAART 2010

PUNTE: 150

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 10 bladsye en 'n addendum van 12 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VIER vrae wat op die voorgeskrewe inhoud, soos in die huidige riglyn van 2009, gebaseer is:

VRAAG 1: WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE INEENSTORTING VAN DIE USSR IN 1989 OP SUID-AFRIKA?

- Die beëindiging van apartheid in Suid-Afrika

VRAAG 2: WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE INEENSTORTING VAN DIE USSR IN 1989 OP AFRIKA?

- Hervoorstelling van 'n nasie in die 1990's – 'n gevallestudie uit Sentraal-, Wes- of Noord-Afrika

VRAAG 3: HOE HET SUID-AFRIKA UIT DIE KRISISSE VAN DIE 1990's AS 'N DEMOKRASIE NA VORE GETREE?

VRAAG 4: HANTERING VAN DIE VERLEDE EN STAAN VOOR DIE TOEKOMS: DIE WERK VAN DIE WAARHEID-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE

2. Elke vraag tel 75 punte, waarvan 45 punte vir die brongebaseerde vraag en 30 punte vir die uitgebreideskryfwerk-vraag toegeken word.
3. Kandidate moet enige TWEE vrae beantwoord.
4. In die beantwoording van vrae behoort kandidate hulle kennis, vaardighede en insig toe te pas.
5. Die blote oorskryf van die bronne as antwoorde sal kandidate benadeel.
6. Vrae moet beantwoord word deur na die Addendum te verwys.
7. Skryf netjies en leesbaar.

VRAAG 1: HET DIE INEENSTORTING VAN DIE SOWJETUNIE DIE BEËINDIGING VAN APARTHEID IN SUID-AFRIKA BEÏNVLOED?

Bestudeer Bron 1A, 1B en 1C en beantwoord die vrae wat volg.

1.1 Bestudeer Bron 1A.

- 1.1.1 Watter impak het die ineenstorting van die Sowjetunie in 1989 op Suid-Afrika gehad? (2 x 2) (4)
- 1.1.2 Hoe is 'kommunisme' deur die apartheidsregering gebruik as 'n strategie om die steun van die Weste te bekom? (1 x 2) (2)
- 1.1.3 Gebruik die inligting uit die bron en jou eie kennis en verduidelik die implikasies wat die verkrummeling van die 'hamer en seker'-simbool in 1989 op Suid-Afrika gehad het. (2 x 2) (4)
- 1.1.4 Wat is die beperkinge van Bron 1A vir 'n historikus wat hierdie periode in die geskiedenis navors? (1 x 3) (3)

1.2 Verwys na Bron 1B.

- 1.2.1 Hoe het die ineenstorting van die Sowjetunie en die sosialistiese regering in 1989 De Klerk se siening van die ANC beïnvloed? (1 x 2) (2)
- 1.2.2 Verduidelik wat geïmpliseer word deur 'De Klerk was vinnig om die belangrikheid van hierdie strategiese openinge te begryp'. (1 x 3) (3)
- 1.2.3 Hoekom, dink jy, het De Klerk geglo dat die ANC 'swak georganiseerd en swak voorbereid vir vrede' was? (1 x 2) (2)
- 1.2.4 Verduidelik hoekom De Klerk se aankondiging in die parlement op 2 Februarie 1990 belangrike politieke gevolge vir die land gehad het. (2 x 2) (4)
- 1.2.5 Regverdig hoe die ineenstorting van die Sowjetunie veroorsaak het dat De Klerk die 'doodsvonnis oor apartheid' uitgespreek het. (2 x 2) (4)

1.3 Verwys na Bron 1C.

- 1.3.1 Verduidelik hoekom dit, volgens die bron, nodig was om die politieke gevangenes in Oktober 1989 vry te laat. (1 x 2) (2)
- 1.3.2 Hoekom was die vrylating van die politieke gevangenes 'n 'belangrike ontwikkeling' (keerpunt)? (1 x 2) (2)
- 1.3.3 Haal bewyse uit die bron aan om te toon dat Mandela De Klerk vir sy leierseienskappe bewonder het. (3 x 1) (3)

- 1.3.4 Watter rol, dink jy, het minister Kobie Coetsee en minister Gerrit Viljoen in hierdie periode van ontvouende gebeure in Suid-Afrika gespeel? (2 x 2) (4)
- 1.4 Gebruik die inligting uit die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) om te verduidelik hoe die vrylating van Mandela die politieke scenario [landskap] in Suid-Afrika verander het. (6)
- 1.5 **UITGEBREIDE SKRYFWERK** (Jou antwoord behoort ongeveer TWEE bladsye lank te wees.)
- Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 1.5.1 OF VRAAG 1.5.2.
- 1.5.1 Bespreek hoe die ineenstorting van die Sowjetunie in 1989 die beëindiging van apartheid in Suid-Afrika beïnvloed het. (30)
- OF**
- 1.5.2 Gebruik die inligting uit al die bronne en jou eie kennis en skryf 'n artikel vir julle plaaslike koerant, waarin jy verduidelik hoekom die apartheidsregering en die ANC deur die ineenstorting van die Sowjetunie blootgestel is. (30)
- [75]**

VRAAG 2: HOE HET DIE INEENSTORTING VAN DIE USSR IN DIE 1990's TOT DIE HERVOORSTELLING VAN ANGOLA (SENTRAAL-AFRIKA) GELEI?

Bestudeer Bron 2A, 2B en 2C en beantwoord die vrae wat volg.

2.1 Verwys na Bron 2A.

2.1.1	Watter TWEE supermoondhede het gevestigde belange in Angola gehad?	(2 x 1)	(2)
2.1.2	Verduidelik hoe hierdie twee supermoondhede betrokke geraak het in Angola.	(2 x 2)	(4)
2.1.3	Watter gevolge het die beëindiging van die Koue Oorlog op Angola gehad?	(2 x 2)	(4)
2.1.4	Verduidelik hoekom jy dink dat Savimbi die oorlog weer begin het ná die verkiesingsnederlaag.	(1 x 2)	(2)
2.1.5	Hoe het Angola se hulpbronne, veral olie, politieke veranderinge in die land beïnvloed?	(1 x 2)	(2)
2.1.6	Haal bewyse uit die bron aan om te toon dat Savimbi die steun van sy vorige bondgenote verloor het.	(1 x 2)	(2)
2.1.7	Wat is die beperkinge van hierdie bron vir 'n historikus wat hierdie tydperk in Angola se geskiedenis navors?	(1 x 2)	(2)

2.2 Bestudeer Bron 2B.

2.2.1	Gebruik bewyse uit die bron en jou eie kennis om die volgende te omskryf:		
	(a) Burgeroorlog		
	(b) Veelpartystelsel	(2 x 2)	(4)
2.2.2	Verduidelik waarom Portugal betrokke geraak het in Angola se vredesproses.	(1 x 2)	(2)
2.2.3	Verduidelik die belangrikheid van die Bicesse Ooreenkoms.	(1 x 2)	(2)
2.2.4	Watter veranderinge het in Angola sigbaar geword met die ondertekening van die vredesooreenkoms?	(2 x 1)	(2)

2.3 Lees Bron 2C deur.

- 2.3.1 Wat lei jy af uit die stelling: '... daar 15 miljoen landmyne in 'n bevolking van 10 miljoen is'? (1 x 2) (2)
- 2.3.2 Verduidelik hoekom Diana, Prinses van Wallis, in Angola betrokke geraak het na die ineenstorting van die USSR. (1 x 2) (2)
- 2.3.3 Hoe is die mense van Angola gehelp om hulle lewens te verbeter? (2 x 1) (2)
- 2.3.4 Verduidelik hoe die visuele bron die geskrewe bron ondersteun met verwysing na die burgeroorlog in Angola. (1 x 2) (2)
- 2.3.5 Gebruik die bron en jou eie kennis om te verduidelik hoe die landmyne 'n kenmerk van die politieke onrus in Angola geword het. (1 x 3) (3)

- 2.4 Gebruik die inligting uit die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) om te toon hoe die internasionale gemeenskap tot Angola se vooruitgang bygedra het. (6)

2.5 UITGEBREIDE SKRYFWERK (Jou antwoord behoort ongeveer TWEE bladsye lank te wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 2.5.1 OF VRAAG 2.5.2.

- 2.5.1 Die ineenstorting van die USSR het aan Angola 'n geleentheid vir hoop en stabiliteit gebied.
- Stem jy saam? Bespreek. (30)

OF

- 2.5.2 Gebruik al die bronne en jou eie kennis en skryf 'n verslag vir 'n historiese joernaal oor hoe Angola 'n slagoffer geword het van die gevestigde belange van die supermoondhede. (30)
- [75]**

VRAAG 3: HOEKOM WAS DIE 1994 ALGEMENE VERKIESING 'N SPESIALE HISTORIESE GEBEURTENIS IN DIE POLITIEKE GESKIEDENIS VAN SUID-AFRIKA?

Bestudeer Bron 3A, 3B en 3C en beantwoord die vrae wat volg.

3.1 Verwys na Bron 3A.

- 3.1.1 Hoekom was die dag van 27 April 1994 soos 'n feesdag? (Uittreksel 1) (1 x 2) (2)
- 3.1.2 Hoe, volgens die bron, het elk van die volgende die geleentheid om te stem, ervaar:
- (a) Swart kieser
- (b) Wit kieser (2 x 2) (4)
- 3.1.3 Hoe vul uittreksel 1 en 2 mekaar aan met betrekking tot die 1994 algemene verkiesing? (1 x 2) (2)
- 3.1.4 Verduidelik die akkuraatheid van die stelling: 'Die wit persoon het die stembokkie binnegaan, gebukkend onder 'n swaar skuldilas omdat hy die vrugte van onderdrukking en onreg geniet het.' (1 x 2) (2)
- 3.1.5 In watter opsig, dink jy, het die swart persoon en die wit persoon nou 'vry' gevoel? (1 x 2) (2)

3.2 Bestudeer Bron 3B.

- 3.2.1 Verduidelik hoekom die oordrag van mag onvermydelik geword het. (2 x 2) (4)
- 3.2.2 Vergelyk die geskrewe en visuele bronne. Hoe komplementeer hierdie twee bronne mekaar? (2 x 2) (4)
- 3.2.3 Verduidelik die implikasies van die stelling: 'Mnr. Mandela het 'n lang pad gestap en staan nou op 'n heuwel'. (1 x 3) (3)
- 3.2.4 Watter boodskap dra die foto aan die nasie oor, met De Klerk en Mandela wat mekaar se hande hoog bo hulle skouers vashou? (2 x 2) (4)
- 3.2.5 Verduidelik hoekom beide De Klerk en Mandela die Nobelvredeprys verdien het. (2 x 2) (4)

3.3 Bestudeer Bron 3C.

- 3.3.1 Hoekom was die verwysing na 'ramp' in Mandela se inhuldigingsrede toepaslik? (1 x 2) (2)
- 3.3.2 Watter visie het Mandela vir 'n nuwe Suid-Afrika uitgespreek? (1 x 2) (2)
- 3.3.3 Verduidelik die betekenis van 'n nuwe vlag vir 'n nuwe, demokratiese Suid-Afrika. (2 x 2) (4)

- 3.4 Jy was een van die vele kiesers wat toegestaan het op 27 April 1994. Gebruik al die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) waarin jy jou gedagtes en gevoelens beskryf. (6)

3.5 UITGEBREIDE SKRYFWERK (Jou antwoord behoort ongeveer TWEE bladsye lank te wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 3.5.1 OF VRAAG 3.5.2.

- 3.5.1 Die 1994 algemene verkiesing was 'n spesiale historiese gebeurtenis in Suid-Afrika se politieke geskiedenis.

Stem jy saam? Bespreek. (30)

OF

- 3.5.2 Jy is 'n buitelandse joernalis wat die 1994-verkiesing en die daaropvolgende inhuldiging van Nelson Mandela gedek het. Gebruik al die bronne en jou eie kennis en skryf 'n artikel vir 'n historiese joernaal waarin jy verslag doen oor die 1994-verkiesing en die inhuldigingseremonie van die eerste president van 'n demokratiese Suid-Afrika, Nelson Mandela. (30)
- [75]**

**VRAAG 4: HET DIE WAARHEID-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE (WVK)
GESLAAG IN DIE ONTBLOTING VAN DIE WAARHEID OOR
SUID-AFRIKA SE PYNLIKE VERLEDE?**

Bestudeer Bron 4A, 4B en 4C en beantwoord die vrae wat volg.

4.1 Verwys na Bron 4A.

4.1.1	Hoekom het Phila Suid-Afrika onwettig verlaat?	(1 x 2)	(2)
4.1.2	Verduidelik die redes vir die bestaan van Umkhonto weSizwe.
(Standpunt 1)	(2 x 1)	(2)
4.1.3	Haal bewyse uit die bron aan om te wys dat Phila 'n sukses in MK was.	(2 x 1)	(2)
4.1.4	Verklaar die skielike verdwyning van Phila in Oktober 1988.
(Standpunt 1)	(1 x 2)	(2)
4.1.5	Verduidelik hoe die polisie besluit het om 'haar te neutraliseer'.	(1 x 2)	(2)
4.1.6	Wie was die Askari's?	(1 x 2)	(2)
4.1.7	Hoekom is die opdrag gegee dat Phila doodgemaak moes word?	(1 x 2)	(2)
4.1.8	Verduidelik of die polisie rede gehad het om aansoek te doen om amnestie.	(2 x 2)	(4)

4.2 Gebruik Bron 4B.

4.2.1	Verduidelik of dit nodig was vir 'n verskoning van die leier van die Inkatha Vryheidsparty.	(1 x 2)	(2)
4.2.2	Watter leierseienskappe is duidelik uit die stelling: '... dat ek jammer is vir enige pyn wat ek die ANC-leierskap veroorsaak het'?	(1 x 2)	(2)
4.2.3	Verduidelik hoe die rol van die leier van die IVP tot versoening en nasiebou bygedra het.	(1 x 2)	(2)
4.2.4	Hoe sal jy die toon van hierdie voorlegging beskryf?	(1 x 2)	(2)

4.3	Verduidelik die bruikbaarheid van Bron 4B vir 'n historikus wat die werk van die WVK navors.	(1 x 2)	(2)

4.4 Verwys na Bron 4C.

- 4.4.1 Hoekom, volgens die spotprenttekenaar, is die mat gemerk NP gepas? (1 x 3) (3)
- 4.4.2 Wat word deur die figure in die spotprent gesimboliseer? (1 x 2) (2)
- 4.4.3 Wat word geïmpliseer deur: 'Die geheim is om so hard te skree dat ons soos slagoffers begin lyk'? (1 x 2) (2)
- 4.4.4 Verduidelik of hierdie spotprent waarde toevoeg tot die werk van die WVK. (1 x 2) (2)
- 4.4.5 Verduidelik die verwysing na:
- (a) Aangehoudenenes vermoor
- (b) Moordbendes (2 x 1) (2)

- 4.5 Gebruik al die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) waarin jy verduidelik hoekom die WVK met agterdog bejeën is. (6)

- 4.6 **UITGEBREIDE SKRYFWERK** (Jou antwoord behoort ongeveer TWEE bladsye lank te wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 4.6.1 OF VRAAG 4.6.2.

- 4.6.1 Die WVK se poging om die waarheid te ontbloot en versoening te bewerkstellig, was 'n sukses.
- Stem jy saam? Bespreek. (30)

OF

- 4.6.2 Gebruik al die bronne en jou eie kennis en skryf 'n verslag vir julle skool se geskiedenis tydskrif waarin jy verduidelik hoe die werk van die WVK belemmer is in die poging om Suid-Afrika van sy bose verlede te reinig. (30)

[75]

TOTAAL: 150